

حفظ نظافت شهر در گرو همکاری و مشارکت شهروندان

سکونت در شهر، تعهداتی را برای مدیران شهری و تکالیفی را بر شهروندان به همراه دارد. شهروند و شهر مکمل یکدیگرند؛ این دو مقوله با هم ارتباط ذاتی دارند و نمی‌توان آنها را از هم جدا کرد. فرد به عنوان یک عنصر سازنده برای جامعه و محیط باید تلاش و همکاری لازم را در راستای رشد محیط زندگی و اجتماعی خود داشته باشد و اگر تک تک این عناصر وظایف خود را حول محور ساختن یک شهر خوب به درستی انجام دهند بدون شک، شهری سالم و زیبا در خور شأن مردم شریف خود خواهیم داشت برای تفکر در حوزه حقوق و تکالیف شهروندی ابتدا این سوال مطرح می‌شود که حقوق شهروندی چیست؟ چه کسانی می‌توانند این حقوق را داشته باشند؟ و در کجا میتوان آن را جست و جو کرد؟ همانطور که می‌دانیم حقوق و تکالیف در برابر هم قرار می‌گیرند و هر کسی در قبال حقی که به او تعلق می‌گیرد موظف است، و وظیفه‌ای را باید انجام دهد و تکلیفی بر عهده‌ی او می‌باشد. حال، شهروند کیست؟ شهروند، پایه‌گذار شهر خوب است و سبب آبادی شهر می‌شود و شهر آباد هم، شهروند خوب را پرورش می‌دهد. انسان به عنوان پیکره اصلی شهر محسوب می‌شود و یک شهروند خوب باید نگاه متفکر و عقلانی داشته باشد. یک شهر خوب را شهروند خوب می‌سازد و این در ذات مردم نهفته است که یک شهروند باید خوب باشد تا یک شهر خوب ساخته شود. یعنی یک شهروند خوب وقتی روح پاکیزگی ذاتی در وجود خود داشته باشد می‌تواند شهر پاکیزه و خوبی بسازد. شهر خوب ساختنی است نه یافتنی و این شهروندان هستند که باعث می‌شوند با رعایت قوانین شهروندی و تعهد به حقوق شهروندی خود، شهر زیننده‌ای داشته باشند، زیرا شهر متعلق به همه مردم است و همین امر شهروندان را موظف به مشارکت و همکاری برای داشتن یک شهر خوب می‌کند. نقش مردم و مشارکت آنها در مباحث شهری بویژه حفظ زیبایی و پاکیزگی آن و بحث مشارکت و همیاری مردم با شهرداری بسیار مهم است و شهروندان باید به آن توجه کافی داشته باشند و نقش خود را موثر بدانند. بی‌شک زمانیکه عده‌ی زیادی از مردم در یک ناحیه تجمع یافته و زندگی می‌نمایند مبحث مهمی به نام سلامت مطرح می‌شود. یکی از حقوق شهروندان در محله انجام اعمالی است که سلامت مردم را تضمین می‌نماید. به عنوان مثال یکی از این موارد مهم که با سلامت شهروندان به طور مستقیم در ارتباط است نظافت و بهداشت محله است. جمع کردن زباله‌ها و انتقال آن‌ها به خارج از فضای شهری و معدوم نمودن آن‌ها، هدایت فاضلاب‌های تولید شده در شهر به نقاط خارج از شهر (با ساخت و حفظ و نگهداری تجهیزات و زیرساخت‌هایی که به این منظور در نظر گرفته می‌شود از جمله شبکه‌های زیرزمینی فاضلاب). پاک نمودن آب راه‌ها از اشیاء و زباله‌ها و پسماند‌های احتمالی بمنظور جلوگیری از جمع شدن و ماندن آب در جوی‌ها که اصلی‌ترین مکان برای رشد و نمو حشرات و بویژه مگس و پشه است. ضمن این که همه‌ی این موارد موجب می‌شود جمعیت حیوانات و حشرات موذی مثل موش و سوسک که بیماری‌زا و از عوامل آلودگی هستند از سطح شهر پاک شود. اکثر خدمات شهرداری، تعاملی و به نوعی در ارتباط با مردم است و اگر آگاهی و بینش در شهروندان وجود نداشته باشد، هیچ کاری پیش نمی‌رود. اگر شهروندی در یک محله نظافت را رعایت نکند و حقوق شهروندی را زیر پا بگذارد، مشکلات بسیاری ایجاد خواهد شد. ممکن است بی‌توجهی یک نفر سبب از بین رفتن منظر شهری شود. هر شهروند موظف است در حفظ پاکیزگی محله خود بکوشد. نریختن زباله و همکاری با افرادی که در راستای پاک‌سازی فعالیت می‌کنند و همچنین رعایت نکات بهداشت عمومی از جمله‌ی این وظایف است. این نکته را باید همواره یادآوری نمود که ایجاد آلودگی‌ها در درجه اول به خود ما آسیب می‌رساند. اگر در محله مورد سکونت و یا محل کار و ... نظافت فردی و جمعی رعایت نشود آلودگی و بیماری‌هایی که توسط حشرات موذی و جانوران فرصت طلب ایجاد شده و منتقل می‌شوند گریبان همه را خواهد گرفت. خانواده بهترین نهاد اجتماعی است تا فرهنگ‌سازی در این زمینه انجام شود و فرزندان هر خانواده با تربیت اصولی، موضوع

مشارکت شهروندی را جدی خواهند گرفت. شهروندان باید بدانند که حفظ پاکیزگی شهر وظیفه آنها هم هست. مشارکت نکردن و بی توجهی شهروندان در حفظ پاکیزگی شهر از عواملی است که موجب می گردد وضع پاکیزگی شهر نامطلوب شود. تا وقتی همکاری شهروندان وجود نداشته باشد، اگر هزار نفر هم برای پاکیزگی شهر داشته باشیم، فایده‌ای ندارد و تحقق زیبایی شهر ناممکن خواهد بود. لطفاً شهروندان به این نکته آگاه باشند که جای زباله کنار سطل زباله یا داخل جداول و معابر نیست، بلکه داخل سطل زباله است. رعایت نکات شهری از سوی شهروندان علاوه بر تأمین سلامت خود آنها، به داشتن شهری پاکیزه و زیبا کمک قابل توجهی می‌کند. مردم باید به رعایت حقوق شهروندان و حفظ بهداشت و نظافت شهر توجه جدی داشته باشند. هزینه کم توجهی و عدم رعایت نظافت در شهر متوجه همه شهروندان می‌شود. هر ساله میلیارد ها تومان صرف تنظیف خیابان‌ها، معابر و جوی‌های سطح شهر قزوین می‌شود، بنابراین بهتر است شهروندان با حفظ نظافت و تمیزی شهر، این میزان را کاهش دهند. قدر مسلم، مسئولیت‌پذیری در قبال شهری که در آن زندگی می‌کنیم نشانه سلامت شخصیت هریک از ماست و در مقابل مشاهده صحنه‌های پرتاب زباله از داخل خودروها به بیرون، خالی کردن سطل‌های زباله داخل نهرها یا رها کردن کیسه‌های زباله در سطح معابر اصلی یا کوچه‌پس‌کوچه‌ها نشان‌دهنده ناهنجاری‌های اجتماعی از سوی برخی شهروندان است. عدم پایبندی به آداب زندگی شهری تنها از سوی برخی از شهروندان که روزانه در شهر قزوین در رفت‌وآمدند به این معنی خواهد بود که شهر قزوین حتی در صورت تلاش سه شیفته پاکبانان برای جمع‌آوری زباله و صرف هزینه‌های هنگفت، باز هم به نتیجه مطلوب که پاکیزه ماندن شهر است منجر نخواهد شد. مردم نباید بین حوزه خصوصی و عمومی زندگی‌شان تفاوتی قائل باشند و رفتارهای متعهدانه خود در قبال سلامت، بهداشت، نظم و انضباط حاکم در منزل شخصی خود را باید به شهر به‌عنوان حوزه عمومی زندگی‌شان نیز تعمیم دهند و به‌عبارتی به شعار شهر ما پایبند باشند. با وجود آنکه بارها از شهروندان خواسته شده تا همکاری کنند و زباله‌های خود را رأس ساعت ۹ شب از منزل به داخل سطل‌های زباله منتقل کنند اما در برخی از موارد می‌بینیم که شهروندان این کار را هروقت که مایل باشند انجام می‌دهند که در این صورت انتظار داشتن شهری پاکیزه به سختی و با هزینه‌های سنگین میسر می‌شود.